

Univerzita Karlova
Husitská teologická fakulta

Bakalářská práce

2013

Petra Loudová

Univerzita Karlova
Husitská teologická fakulta

Bakalářská práce

Vietnamská menšina v České republice a integrační aktivity na
Základní škole Zárubova

Vietnamese minority in the Czech republic and integration activities at
The Primary school Zárubova

Vedoucí práce

PhDr. Hana Dvořáčková

Autor práce

Petra Loudová, DiS.

Poděkování:

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování paní PhDr. Haně Dvořáčkové za její cenné rady, trpělivost a podporu při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat ředitelce ZŠ Zárubova Mgr. Dagmar Bolfové, za umožnění uskutečnění průzkumu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato diplomová práce byla umístěna v Ústřední knihovně UK a používána ke studijním účelům.

V Praze dne 25. května 2013

Petra Loudová

---

podpis

ANOTACE

Bakalářská práce „Vietnamská menšina v České republice a integrační aktivity na Základní škole Zárubova“ je rozdělena na dvě části. První je teoretická, kde píše o vysvětlení pojmu etnická menšina a o Radě vlády pro národnostní menšiny, pak o historii vietnamské menšiny na našem území od 40. let 20. století do současnosti. Další část je věnována počtům Vietnamců v posledních třech sčítáních lidu v České republice. Pak jsem psala o snaze Vietnamců a některých organizací o zařazení do národnostních menšin. Poslední část ukazuje integraci dospělých Vietnamců a dětí ve škole. V praktické části jsem udělala průzkum na Základní škole Zárubova. Průzkum byl o integračních aktivitách a byl pro děti. Zjistila jsem, že Základní škola Zárubova neposkytuje pravidelně integrační aktivity, občas nějaké pořádá, ale jen málo a pro některé děti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Vietnamská menšina, etnická menšina, národnostní menšina, integrace, integrační aktivity, škola, žáci, Česká republika

ANNOTATION

Bachelor's thesis „Vietnamese minority and integration activities at The primary school Zárubova“ is divided into two parts. First is a theoretical part, when I wrote about explanation concept ethnic minority and about Government Council for National Minorities, than about history Vietnamese minority in our area since 40's 20. century to nowadays. Next section give about attention to numbers Vietnamese people in last free census people in the Czech republic. Then I wrote about pursuit Vietnamese minority and some organizations about include between national minorities. Last charter direct to integration of Vietnamese adult and children at school. At a practical part I did exploration at The Primary school Zárubova. The exploration was for children and about integration activities at the school. I found, that the Primary school Zárubova don't give a regular integration activities, occasionally some arrange, but only a few and for some children.

KEYWORDS

Vietnamese minority, ethnic minority, ethnicity minority, integration, integration activities, school, pupils, Czech republic

Obsah

Úvod	8
1. Vymezení pojmu etnická menšina a Rada vlády pro národnostní menšiny	9
1.1 Vymezení pojmu etnická menšina.....	9
1.2 Rada vlády pro národnostní menšiny	10
2. Historický vývoj vietnamské menšiny na našem území	13
2.1 40. a 50. léta.....	13
2.2 60. léta	14
2.3 70. léta	14
2.4 80. léta	15
2.5 90. léta	16
2.6 Po roce 2000	16
3. Počty osob, které se přihlásily k vietnamské národnosti	17
4. Vietnamci s statut národnostní menšina v České republice.....	20
4.1 Snahy Vietnamců získat statut národnostní menšina	20
4.2 Svaz Vietnamců v České republice	20
4.3 Asociace Českých občanů Vietnamského původu	21
5. Integrace Vietnamců v České republice	22
5.1 Integrace ve společnosti	22
5.2 Integrace ve škole	23
6. Výzkumná část	25
6.1 Výzkumný cíl	25
6.2 Druh výzkumu	25
6.3 Výzkumný vzorek	25
6.4 Výzkumná metoda.....	25
6.5 Výzkumné hypotézy	26
6.6 Realizace výzkumu	27
6.7 Charakteristika školy, ve které se průzkum uskutečnil.....	27
6.8 Zpracování výzkumu	28
6.9 Ověření hypotéz.....	44
Závěr	46
Resumé	48
Seznam použité literatury	50
Příloha	52

Úvod

Téma své bakalářské práce „Vietnamská menšina v České republice a integrační aktivity na Základní škole Zárubova“ jsem si vybrala z několika důvodů. Hlavním z nich je ten, že etnické menšiny a zejména vietnamská, která je velmi uzavřenou a dostat se k informacím o ní je obtížné, jsou pro mne velmi zajímavým tématem. Každé etnikum je jiné a má svá specifika, s nimiž se setkávám a o kterých se ráda dozvídám.

Další motivací, proč jsem si toto téma vybrala, jsou neustále přibývajících počty Vietnamců v České republice. Vietnamce již nepotkávám jen na tržištích, v malých obchůdcích s textilem, tzv. večerkách a jejich okolí, ale postupně se začali objevovat i jinde. Ve školách a různých zájmových kroužcích vietnamské děti, se kterými se nejen díky praxím setkávám. Někteří dospělí Vietnamci se od podnikání se smíšeným zbožím či textilem přesunuli do jiných pracovních odvětví.

V neposlední řadě můj zájem o etnické a národnostní menšiny podporuje i to, že někteří moji rodinní příslušníci jsou různých národností.

Vietnamců na našem území neustále přibývá a nejspíš se tento trend příliš měnit v blízkém budoucnu nebude. Stále přijíždějí z Vietnamu za svými příbuznými, usazují se zde a zakládají rodiny. Čím více zde bude lidí jiného etnika, tím více budou pronikat do různých sfér a budou potřeba i různé integrační programy.

V teoretické části se zaměřím na vysvětlení pojmu etnická menšina a na Radu vlády pro národnostní menšiny. Dále přibližuji vietnamskou menšinu na našem území v několika desetiletích, včetně počtu osob, které se při posledních třech sčítání lidu přihlásily k vietnamské národnosti. Následuje kapitola věnovaná snahám Vietnamců získat statut národnostní menšina a poslední část je zaměřena na integraci dospělých i dětí.

Ve výzkumné části je hlavním cílem zjistit, zda Základní škola Zárubova, která sídlí v blízkosti české Hanoje a navštěvuje ji více vietnamských žáků, než školy tomuto místu vzdálené, poskytuje svým žákům integrační programy. Důležité je dozvědět se o jaké konkrétní integrační aktivity se jedná, jakým způsobem jsou dětem přínosné a jaké další aktivity by děti uvítaly.

1. Vymezení pojmu etnická menšina a Ráda vlády pro národnostní menšiny

1.1 Vymezení pojmu etnická menšina

V literatuře se setkáme s různým výkladem pojmu etnická menšina či etnikum. Vybrala jsem dva. Podle mne tento pojem nejlépe vystihují, protože jsou pro mne nejsrozumitelnější.

Nezávislý expert a konzultant v oblasti pedagogické teorie a výzkumu, Jan Průcha, je autorem několika pedagogických publikací, přičemž v jedné z nich dodává: „Většina autorů a publikací, zabývajících se touto problematikou sdílí názor, že vymezení národnostní menšiny se shoduje s vymezením etnika či etnické skupiny. V důsledku toho se pak posouvá i terminologické označení. Vedle termínu „národnostní menšina“, který je uplatňován spíše v okruhu politicko-administrativní komunikace, je velmi často v mezinárodní vědecké literatuře synonymní termín etnická menšina nebo jazyková menšina.“¹

Definice podle Jandourka, sociologa, publicisty a spisovatele, zní: „Etnikum. Též etnická skupina. Skupina jednotlivců, kteří se od jiných skupin odlišují svou etnicitou neboli souhrnem faktorů kulturních, rasových, teritoriálních a jazykových, dále pak svou historií, sebepojetím, vědomím společného původu a také tím, že jsou jako etnicky odlišní vnímáni druhými. Někdy se etnikum používá též ve významu národnostní menšiny, jejíž kultura se liší od kultury většinové, ale etnikum není nutně totožné s národem. Na rozdíl od rasy příslušníci etnika nemají takové fyzické znaky, kterými by se výrazně lišili od příslušníků většiny. Důležitější je spíše odlišnost hodnot, norem, chování a jazyka. Znaky, které příslušníci etnika považují pro sebe za charakteristické, se někdy nazývají etnické vědomí.“²

---

¹ Průcha, J.: Interkulturní psychologie: Sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů. Praha, Portál, s. r. o. 2004, s. 58.

² Jandourek, J.: Sociologický slovník. Praha, Portál 2001, s. 76.

Pojetí předního odborníka v oblasti pedagogiky a sociologa se od sebe odlišují. Průchám ve svém pojednání sděluje, že pojem národnostní menšina je totožný s pojmem etnická menšina. Rozdíl spatřuje jen v užívání těchto termínů v různých vědních oblastech.

Sociolog Jandourek odlišuje pojmy etnická menšina a etnikum. Etnickou menšinu vnímá jako lidi, kteří se odlišují od většinové společnosti svou kulturou, jazykem, chováním, historií, vědomím společného původu, odlišným vnímáním druhých, uznávají jiné hodnoty a normy. Termín etnikum se někdy používá místo spojení národnostní menšina.

1.2 Rada vlády pro národnostní menšiny

Rada vlády pro národnostní menšiny je důležitým poradcem vlády pro otázky, jež se týkají národnostních menšin v České republice. Rada se zaměřuje na dodržování práv a svobod ve vztahu k příslušníkům národnostních menšin na našem území.

„Rada pro národnosti vlády ČR byla původně formálně zřízena v souvislosti s přijetím ústavního zákona č. 144/1968 Sb., o postavení národností v Československé socialistické republice. Ten v čl. 5 stanovil, že zákony národních rad též stanoví, při kterých zastupitelských sborech a výkonných orgánech se zřizují orgány, které budou zabezpečovat uskutečňování práv národností (účinnost této zákonné normy zrušil ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvádí Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky).“³

Po roce 1989 byl vládou České republiky schválen návrh Statutu Rady pro národnosti vlády České republiky, nový Statut Rady. Platnost byla zrušena v roce 1994. Roku 2001 Statut zanikl a vznikla Rada vlády pro národnostní menšiny. Současné znění schválila vláda 25. ledna 2012. Ze svých členů rada sestavuje výbory. Jsou jimi Výbor pro dotační politiku a Výbor pro spolupráci s orgány samosprávy.

V čele Rady je člen vlády, kterého jmenuje vláda na návrh předsedy vlády. Rada má také dva místopředsedy. Jednoho za národnostní menšiny, druhého za veřejnou správu. Dohromady má Rada třicet členů, jsou jimi zástupci ministerstev na úrovni náměstka ministra (Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,

---

³ Internetové stránky Rady vlády pro národnostní menšiny: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo zahraničních věcí), zástupce Kanceláře prezidenta republiky, zástupce kanceláře Veřejného ochránce práv a zmocněnec vlády pro lidská práva, zástupce odborné veřejnosti a zástupci národnostních menšin (bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, srbské a ukrajinské).⁴

Publikační činnost

Rada vlády každoročně vydává dokument v podobě několikastránkové publikace pod názvem Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za příslušný rok. Další je výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny za určitý rok a další publikace jako např. Národnostně menšinová politika České republiky, Průvodce právy příslušníků národnostních menšin.⁵

Dotace

Rada vlády spolu s Úřadem vlády České republiky vyhlašuje dotační řízení. Národnostní menšiny mohou získat dotace na:

1. „Vzdělávací aktivity na všech vzdělávacích stupních nad rámec standardního vyučování, které se zaměřují na výuku menšinového jazyka nebo v něm probíhají.
2. Kvantitativní a kvalitativní analýzy zaměřené na výzkum užívání menšinových jazyků, indikaci oblastí jejich podpory a návrhy forem této podpory.
3. Podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích.“⁶

---

⁴ Internetové stránky Rady vlády pro národnostní menšiny

⁵ Internetové stránky Rady vlády pro národnostní menšiny

⁶ Internetové stránky Rady vlády pro národnostní menšiny: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/dotace/dotace-16052/>

Rada vlády pro národnostní menšiny pomáhá i při získání dotace od Ministerstva kultury na vydávání periodických tisků, které jsou vydávány v jazycích národnostních menšin, případně z velké části v jazycích národnostních menšin nebo informace týkající se národnostních menšin ve společnosti. Žádost o dotaci může obsahovat i provozování televizního a rozhlasového vysílání, které probíhá v jazycích národnostních menšin nebo z velké části v jazycích národnostních menšin nebo se jedná o informaci o národnostních menšinách ve společnosti.⁷

Rada vlády pro národnostní menšiny řadí Vietnamce žijící na našem území mezi jiná menšinová společenství. „Ve vztahu k těmto komunitám je rozvíjen program integrace cizinců, který rozpracoval odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Ministerstvo vnitra bylo pověřeno koordinací integrační politiky státu, byla zřízena Komise pro integraci cizinců, v níž byly zastoupeny resorty, nestátní neziskové organizace a organizace cizinců.“⁸ Od roku 2003 se o tento program stará Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rada vlády pro národnostní menšiny pomáhá příslušníkům národnostních menšin i letáky, internetovými stránkami, základními informacemi a informacemi jak postupovat v určitých situacích a to v oblasti pobytu v ČR, rodiny, zaměstnání, podnikání, bydlení, zdraví a lékařské péči, sociálního zabezpečení, vzdělávání, státního občanství, sdružování, financí.

Rada podává informace i zaměstnavatelům cizinců, poskytuje důležité kontakty na státní správu, ambasády, kurzy a zkoušky z českého jazyka a další odkazy, které mohou pomoci nejen příslušníkům národnostních menšin.⁹

---

⁷ Internetové stránky Rady vlády pro národnostní menšiny

⁸ Internetové stránky Rady vlády pro národnostní menšiny: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/ostatni-16160/>

⁹ Internetové stránky Doma v České republice

2. Historický vývoj vietnamské menšiny na našem území

Vietnamci žijí na našem území teprve několik desítek let. Přicházeli v několika vlnách a z různých důvodů. Zpočátku byl příchod organizovaný na základě mezinárodních smluv, ale od roku 1989 se situace změnila a pobyt vietnamských občanů není podmíněn žádnými dohodami a je jim umožněn pobyt na základě uděleného českého občanství, povolení k pobytu, azylu nebo při sňatcích s českými občany. Změnily se také důvody a motivy příchodu. Zpočátku se na naše území přijížděli vzdělávat, získávat praxi a pomáhat v rámci dohod ČSSR a VDR a VSR. Poslední dvě desetiletí využívají příznivých podmínek zejména k podnikání.

2.1 40. a 50. léta

První Vietnamci přišli na konci 40. let minulého století. Jednalo se o migraci řízenou státem, se záměrem upevnění vztahů. Na naše území přicestovalo několik občanů vietnamské národnosti, aby zde studovali na vysokých a středních školách.

Dále se organizovaně se do ČSR začali Vietnamci dostávat po 2. únoru 1950, kdy byly navázány diplomatické vztahy mezi ČSR a VDR (Vietnamská demokratická republika). „V rámci mezinárodní pomoci válkou postiženému Vietnamu k nám roku 1956 přijíždí skupina sta dětí, sirotků, kteří zde měli získat základní vzdělání, popřípadě i následující odborné vzdělání.“¹⁰ Téhož roku podepsala ČSR s Vietnamskou demokratickou republikou Dohodu o vědecko-technické spolupráci. Na základě této dohody k nám začali v padesátých letech přicházet pracovníci, učňové a migranti z Vietnamu.¹¹ Počet takto přichozích Vietnamců byl omezený. Studentů se k nám dostalo každý rok mezi 20 až 50. Studovat mohli na

---

¹⁰ Kocourek, J.: Vietnamci v České republice. In: Šišková, T. a kol.: Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století. Praha: Portál, 2001, s. 103.

¹¹ Šišková, T.: Menšiny a migranti v České republice

vysokých i středních školách. Pracovní migrace, která byla řízená, se objevuje až v pozdějším období.¹²

2.2 60. léta

Na počátku 60. let začali přijíždět z Vietnamu do Československa studenti na vysoké školy. Tito studenti studovali zejména obory ekonomické a technické. Když vypukla ve Vietnamu americká válka, Československo přijalo dvě skupiny vietnamských sirotků. Byli umístěni v dětských domovech. „Jejich pozdější osud není znám, zdá se však, že v polovině sedmdesátých let, tedy po ukončení války v Indočíně, se většina z nich vrátila do vlasti.“¹³ Tito studenti byli pod dohledem referenta na zastupitelském úřadě vietnamské socialistické republiky. Tento referent se zabýval záležitostmi souvisejícími se studiem. Studenti, jejichž výsledky studia nebyly výborné nebo chvalitebné, byli posláni nazpět do Vietnamu. V roce 1966 požádala Vietnamská demokratická republika o proškolení technických odborníků a kvalifikovaných dělníků do škol a průmyslu v ČSR.

15. března 1967 se vláda ČSSR usnesla, že pomůže Vietnamské demokratické republice. Od roku 1967 do roku 1970 se do Československa dostalo 2146 praktikantů. Tito Vietnamci působili jako praktikanti v průmyslu dřevařském, hutnickém, chemickém, kožedělném, papírenském, sklářském, stavebním, strojírenském nebo textilním. Poslední praktikanti této odborné přípravy opustili naše území na jaře v roce 1975.¹⁴

2.3 70. léta

V dubnu 1974 došlo k podpisu Dohody o odborné přípravě občanů Vietnamské demokratické republiky v zařízeních ČSR. Díky této dohodě se na naše území dostalo v rozmezí let 1974-1977 více než 5000 Vietnamců. „Odborná příprava vietnamských občanů probíhala v souladu s „pokyny pro věcné, organizační a finanční zabezpečení odborné přípravy občanů VSR“, které společně vydalo federální ministerstvo práce a sociálních věcí,

---

¹² Bittnerová, D., Moravcová, M. a kol.: Kdo jsem a kam patřím?

¹³ Müllerová, P.: Vietnamské etnikum v České republice. In: Šišková, T. a kol.: Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Praha: Portál, 1998, s. 83.

¹⁴ Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu

federální ministerstvo financí a Státní plánovací komise.“¹⁵ Toto působení trvalo šest let a skládalo se z jazykové přípravy (šest měsíců), odborná výuka v učňovských zařízeních (dva až tři roky), praxe ve výrobě (dva a půl až tři a půl roku). V první polovině 70. let byli vietnamští občané proškolení zejména ve strojírenství, energetice a stavebnictví. Někteří z nich mohli dálkově studovat střední odborné školy. V roce 1979 byla podepsána Dohoda o odborné přípravě a dalším zvyšování kvalifikace občanů Vietnamské socialistické republiky v československých organizacích.

2.4 80. léta

O rok později, 2. února 1980, došlo mezi ČSSR a VSR (Vietnamská socialistická republika) k podepsání Smlouvy o přátelství a spolupráci. Následně byla doplněna Dohodou o dočasném zaměstnávání kvalifikovaných pracovníků VSR spojeném s další odbornou přípravou v československých organizacích. Postupně pak přicházely další dohody, které např. upravovaly jakou práci a kolik Vietnamců ji může vykonávat. Na počátku 80. let bylo na území ČSSR okolo 27 000 Vietnamců. Většina z nich pracovala jako zaměstnanci. Ve druhé polovině 80. let se snížil počet vietnamských občanů, kteří pracovali (přibližně 17 000).¹⁶ V letech 1980-1990 se podle dohody z roku 1980 mělo vystřídat v ČSSR 30 000 vietnamských pracujících – do tohoto čísla nespádají počty vysokoškolských studentů, aspirantů ani učňů. Hlavním důvodem migrace v období 80. let do naší republiky byly a jsou ekonomické podmínky a studium. Když došlo v roce 1989 ke změně politického systému v ČSR. Zájem politiků o spolupracující země RVHP (Rada vzájemné hospodářské pomoci) ochladl. Následkem toho se uzavřela cesta pro rozvíjející se vietnamský trh. Obdobná situace nastala v Německu. Vietnamci se však nechtěli navrátit do VSR a mnoho jich přešlo ilegálně do ČSFR a o něco později do ČR. Velmi se změnily podnikatelské podmínky a z Vietnamců se stali obchodníci.¹⁷

---

¹⁵ Müllerová, P.: Vietnamské etnikum v České republice. In: Šišková, T. a kol.: Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Praha: Portál, 1998, s. 84.

¹⁶ Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu

¹⁷ Bittnerová, D., Moravcová, M. a kol.: Kdo jsem a kam patřím?

2.5 90. léta

„Od devadesátých let do České republiky přicházejí Vietnamci již většinou z jiných důvodů než za studiem a odbornou praxí.“¹⁸ Živí se většinou obchodem bez ohledu na to, jaké mají vzdělání. V období 90. let lze rozdělit Vietnamce žijící na našem území do několika skupin. První z nich jsou Vietnamští občané, kteří v ČR pracovali podle uzavřené oboustranné vládní dohody, která byla podepsána roku 1994. Druhou skupinou jsou Vietnamci, kteří podnikají díky vlastnictví živnostenského listu. Do třetí skupiny lze zařadit učně, do čtvrté studenty vysokých škol a aspiranty. Pátou skupinou jsou smíšená manželství a poslední Vietnamci, kteří zde žijí ilegálně.

2.6 Po roce 2000

V České republice Vietnamci hledají snazší cestu k lepšímu zaměstnání a životním podmínkám. Mnoho z nich podniká jako trhovci či prodejci v kamenných obchodech s textilem, obuví, tabákem, lihovinami, drobným zbožím, ale nejen to, zřizují na našem území i restaurace nebo pracují v oboru výpočetní techniky. Někteří Vietnamci žijící v České republice zakládají i firmy. Jen malý zlomek z nich jsou zaměstnanci.

V České republice jsou v současnosti tři generace Vietnamců. Nejstarší generace k nám přicházela za účelem výdělků, s tím, že se poté navrátí do Vietnamu. Ekonomická situace pro ně však byla u nás příznivější, a proto zde zůstali. Živili se především prodejem textilu, ovoce, zeleniny a alkoholu ve stáncích a na tržištích. Jsou uzavřenou komunitou a česky umí většinou jen některé výrazy. Vietnamci z druhé generace mají touhu poznat zemi původu stejně jako jejich rodiče, ale na rozdíl od nich se většina do Vietnamu přestěhovat nechce. Vietnamci z této generace spíše podnikají např. vedou kamenné obchody s večerkami. Znalost českého jazyka je u nich o něco lepší než ta, kterou má první generace. Nejmladší generace vietnamských dětí se narodila v České republice. Komunikuje mezi sebou většinou česky, neumí příliš dobře vietnamsky, protože navštěvují české školy. V rodině se však mluví výhradně vietnamsky. Do české společnosti se začleňují mnohem více než jejich starší generace.

---

¹⁸ Müllerová, P.: Vietnamské etnikum v České republice. In: Šišková, T. a kol.: Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Praha: Portál, 1998, s. 104.

3. Počty osob, které se přihlásily k vietnamské národnosti

Protože příchod vietnamských občanů na naše území byl před rokem 1989 organizován, uvádím pouze poslední tři výsledky ze sčítání lidu, domů a bytů.

Rok sčítání	Osoby, které se hlásí k vietnamské národnosti
1991	421 ¹⁹
2001	17 462 ²⁰
2011	29 660 ²¹

1991

Poprvé v historii sčítání lidu se hlásili respondenti k vietnamské národnosti v roce 1991. Statistika jejich počet zachycuje jen zčásti, protože ne všichni Vietnamci zde žili legálně. Byly to osoby, které výjimečně žily na území České republiky po přidělení statutu trvalého pobytu nebo občanství. V tomto období bylo v České republice okolo 30 000 Vietnamců. Jednalo se zejména o emigranty, kteří odcházeli z Vietnamu kvůli totalitnímu komunistickému režimu.

---

¹⁹ Sulitka, A.: Národnostní menšiny v České republice In: Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Praha: Portál, 1998, s. 56.

²⁰ Český statistický úřad, <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>

²¹ Český statistický úřad, http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu=30629&th=&v=&vo=H4sIAAAAAAAAAAFvzloG1ulhBMCuxLFGvtCQzR88jsTjDN7GAIf3WweNiCReZGZjcGLhy8hNT3BKTS_KLPBk4SzKKUosz8nNSKgrsHRhAgKecA0gKADF3CQNnaLBrUIBjkKNvcSFDHQMDhhqGCqCiYA__cLCiEgZGvxIGdg9_Fz__EMeCEgY2b38XZ89gIvLxTHEP8wx2NEFJM4ZHOIY5u_t7-MJ1OIP5IdEBkT5OwU5RgH5IUB9fo4ePq4uIDtZSxhYw1yDolzXstJzEvX88wrSU1PLRJ6tGDJ98Z2CyYGRk8G1rLEnNLUiIGAYQ6v9LcpNSitjVTZbmnPOhmAjq44D8QIDDwAK10C_KF2coe4ugU6uPtWMLA4eni6hcSEAZ0Foe_k3OQmYGJYwUArVYtplwBAAA.&vseuzemi=null&void=

Lákavá pro Vietnamce byla možnost podnikání, hlavně prodávání na tržišťích a při komunikacích v příhraničí. Největší motivací příchodu vietnamských občanů na naše území bylo uplatnění na trhu s možností podnikání a získání azylu.²²

2001

Při sčítání roku 2001 se přihlásilo k vietnamské národnosti přes 17 000 osob, což je 41 násobek od sčítání roku 1991. Zvýšený počet může spočívat v tom, že v období 90. let velmi stoupl počet vietnamských občanů, kteří žili na našem území. Tento vzestup ovlivnili přistěhovalci. Migrovali k nám i Vietnamci z Německa.

Vietnamci se postupně usazovali ve všech městech i v některých vesnicích. Nejvíce žili v oblastech, které náležely ke státní hranici s Německem. Změnila se na rozdíl od 80. let i jejich pozice v ekonomické struktuře. Zpočátku prodávali levné zboží na tržnicích ve stáncích, postupně, ale začali působit v kamenných obchodech. Dostali se tak do častějšího a opakovaného kontaktu s občany ČR. I přesto si zachovali „pozici společenské neviditelnosti a anonymity. Tímto postojem začali i oni formovat nový typ soužití s hostitelskou českou společností.“²³

2011

Poslední sčítání zachycuje nárůst o více než 12 000 osob, které se přihlásili k vietnamské národnosti. Přibližně do roku 2005 Vietnamci co České republiky přicházeli za svými příbuznými a zapojili se do podnikání. U vietnamské menšiny došlo i ke zvýšené porodnosti.

V roce 2007 došlo k poptávce v českém průmyslu. Díky této poptávce k nám přišlo mnoho Vietnamců, kteří zde neměli vazbu na své příbuzné. Mnoho z nich má nízké vzdělání, neznali vůbec český jazyk ani prostředí a někteří se zadlužili cestováním do České republiky.

---

²² Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu

²³ Moravcová, M., Nosková, H.: Vývoj v letech 1991 – 2001. In: Bittnerová, D., Moravcová, M. a kol.: Kdo jsem a kam patřím? Praha: Sofis, Pastelka, 2005, s. 59, 60.

V posledních letech Vietnamci odcházejí z Vietnamu kvůli vysoké nezaměstnanosti. Kromě podnikání pracují i jako počítačové experti, architekti, řemeslníci nebo žurnalisté. Velká část Vietnamců žijících na našem území však následuje své krajany v podnikání.²⁴

---

²⁴ Internetové stránky: http://www.cerme.cz/ukazka_stud_mat/04/04_04t.html

4. Vietnamci a statut národnostní menšina v České republice

4.1 Snahy Vietnamců získat statut národnostní menšina

Vietnamci, kteří žijí na území české republiky, by se rádi stali státem uznanou národnostní menšinou. Chtěli by mít svého zástupce v Radě vlády pro národnostní menšiny. Svaz Vietnamců v České republice a Asociace českých občanů Vietnamského původu o to žádaly vládu. Rada vlády se zabývala otázkou uznat Vietnamce jako národnostní menšinu již několikrát. Ministerstvo vnitra bylo proti. Důvody, díky nimž nechce uznat Vietnamce národnostní menšinou, jsou ty, že nevyhovují zákonným podmínkám, protože do České republiky přišli za ekonomickými zájmy a jejich společenství zde nevznikla historicky. Jako další důvod uvádí, že se Vietnamci nesnaží příliš integrovat.²⁵

4.2 Svaz Vietnamců v České republice

Svaz Vietnamců v České republice vznikl na základě rozhodnutí ČR a VSR roku 1999 v Praze. Jedná se o dobrovolné, neziskové sdružení občanů vietnamského původu, kteří žijí na našem území. Svaz Vietnamců v České republice je nejvyšším oficiálním orgánem Vietnamců v ČR. Organizace pomáhá při „výuce, pracovních činnostech a podnikání v souladu s právními předpisy České republiky, zachování národní kulturní identity, zachování a podpoře tradičních vztahů mezi etnickými Vietnamci a Českou republikou a praktických aktivitách směřujících k jejich rodné zemi.“²⁶ Svaz Vietnamců v České republice má na čtyři desítky poboček po celé republice.

---

²⁵ Internetové stránky Sociowebru

²⁶ Internetové stránky Viet magazínu: <http://www.eicvn.eu/v-magazin/viet-magazin/aktualn-ve-vietnamske-komunit/6093-iv-sjezd-svazu-vietnamc-v-eske-republice>

4.3 Asociace Českých občanů Vietnamského původu

Cílem Asociace Českých občanů Vietnamského původu, o.s. je uchování a rozvoj vietnamského jazyka, vietnamské kultury a vietnamských tradic.²⁷

V současnosti je v České republice 12 oficiálních národnostních menšin. Při sčítání roku 2011 se přihlásilo k vietnamské národnosti téměř 30 000 osob. Vietnamci jsou třetí nejpočetnější skupinou cizinců v České republice. Odhadovaný počet Vietnamců na našem území je 100 000.²⁸ Vietnamci by rádi dosáhli rovnocenných podmínek. Kromě uznání národnostní menšinou by získali i možnost používat svůj jazyk při styku s úřady a soudy, v obcích s početným zastoupením Vietnamců by se vietnamští žáci mohli učit ve školách ve vietnamštině a skládat v ní maturitní zkoušku, také by dostávali dotace na kulturní akce a lépe by se rozvíjela vietnamská kultura prostřednictvím jejich spolků, kulturních aktivit a médií na našem území.

---

²⁷ Internetové stránky Asociace Českých občanů Vietnamského původu, o.s.

²⁸ Internetové stránky Viet magazínu

5. Integrace Vietnamců v České republice

5.1 Integrace ve společnosti

Vietnamci žijící v České republice jsou z velké části uzavřenou komunitou, kontakty s českou společností mají převážně jen prostřednictvím obchodu, zejména první generace neumí dobře česky a většina z nich podniká. Počet Vietnamců na našem území stále roste, mají velký počet mladých lidí z cizinců. Zakládají zde rodiny a usazují se natrvalo.

Česká legislativa není příliš nakloněna cizincům, zejména pak Vietnamcům, kterých na našem území žije mnoho a stále jim nebyl udělen statut národnostní menšiny. Díky těmto faktorům mají Vietnamci menší možnosti v oblasti integrace. Vietnamci si vytvořili svou síť institucí a organizací a jsou schopni zajistit sami sebe. Důvody, proč tomu tak je, jsou kromě legislativy kulturní a jazyková bariéra.

Jejich izolace zhoršuje integraci do majoritní společnosti. Zájem o začlenění projevují obvykle po delší době pobytu, když si navyknou na odlišné prostředí České republiky nebo v případě narození dětí na našem území.²⁹

Mezi důvody, proč u Vietnamců ihned po příchodu nedochází k integraci, patří vlastenectví, způsob smýšlení, zaměření na rodinu a její soukromí, pocit potřeby ochránit svou zemi po dlouholetých válkách, ne příliš kladný vztah k západní morálce, dodržování společenského postavení, nepochopení úřadů a omezená znalost české kultury.³⁰

Vietnamci, kteří přicházejí do České republiky, jsou zpočátku závislí na vlastní komunitě, která je ekonomicky soběstačná. Komunita ovšem podporuje uzavřenost. Někteří Vietnamci, kteří k nám přicházejí, mají představu, že brzy zbohatnou a vrátí se zpět do Vietnamu. Velmi často se jim toto očekávání nenaplní. Příčinou neúspěchu mohou být malé jazykové znalosti českého jazyka. Nízký výdělek jim brání v samostatném podnikání, ale i v zabezpečení rodiny žijící na našem území a podporování rodiny, která zůstala ve Vietnamu.

Integraci napomáhá navyšování počtu organizací, které se zaměřují na oblasti sociální a služby, spolupráce českých a vietnamských firem, spolupráce zaměstnavatelů a zaměstnanců,

---

²⁹ Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů

³⁰ Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů

účinný způsob získávání informací o České republice ve zdejších vietnamském tisku, na seminářích a přednáškách. Při integraci značně pomáhají vietnamské organizace, které se snaží rozšiřovat své pole působnosti od vnitřních činností společenství na aktivity veřejné. Dříve tato zařízení podporovala uzavřenost, v současnosti mají snahu k větší otevřenosti ke společnosti.

Integraci kladně podporují i vlivy jako je vstup České republiky do Evropské unie, integrace vietnamských dětí ve školách apod.³¹

5.2 Integrace ve škole

Pro vietnamské děti je důležité zvládat český jazyk. Pokud dítě zvládne jazyk majoritní společnosti, má při integraci menší obtíže, a většinou začne vynikat nad svými spolužáky. Mnoho vietnamských dětí tráví odpoledne ve školní družině, která dítěti umožní nejen navazování a rozvíjení sociálních vztahů, ale i rychlejší zvládnutí českého jazyka. Významně vietnamským dětem při integraci pomáhají i české tety, které je ve všední dny odpoledne nebo o víkendech hlídají a pomáhají dětem s úkoly, ale především s nimi procvičují Český jazyk a seznamují je s českou kulturou.

Kamarády děti nejčastěji hledají tam, kde se často vyskytují. Jedním z takových míst je škola. České školy mají s vietnamskými žáky většinou dobré zkušenosti. „Učitelé se snaží, aby zapojení vietnamského dítěte do běžné české třídy nevyvolávalo třecí plochy. S tím někdy souvisí snaha o vystříhání se upozorňovat na rozdíly, které dítě, jako nositel jiné kultury, zákonitě prožívá a demonstruje.“³² Ve výsledku může dojít místo k integraci k asimilaci, tedy k přizpůsobení.

Při integraci se mohou objevovat i znevýhodnění, např. nedostatečné znalosti, přestup na jiný vzdělávací systém, neporozumění novému kulturnímu prostředí, jazyková bariéra, obtížné navazování přátelských vztahů a zařazení do třídního kolektivu, odlišné normy chování, špatná orientace ve společenském prostoru, diskriminace, nadřazené chování českých dětí, ale i předsudky.³³

---

³¹ Menšínová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů

³² Bittnerová D., Moravcová M.: Etnické komunity v české společnosti. Praha: ERMAT 2006, s. 338.

³³ Bittnerová D., Moravcová M.: Etnické komunity v české společnosti

Vietnamské děti studují na českých školách a nejspíš se nebudou živit jako jejich rodiče podnikáním. Vietnamci vnímají, že jejich status obchodníka v České republice není prestižní a proto se jej snaží zbavit.

6. Výzkumná část

6.1 Výzkumný cíl

Hlavním cílem je zjistit, zda škola, kterou navštěvují i děti různých etnik, zejména Vietnamci nabízí svým žákům aktivity, které souvisí s integrací, a jak a v čem tyto aktivity žákům pomáhají a co jim užitečného přináší.

6.2 Druh výzkumu

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila kvantitativní přístup. Prostřednictvím dotazníků jsem získané informace vyhodnotila a převedla do grafů. Tuto techniku jsem zvolila z důvodů, že vyplnění dotazníků je časově méně náročné, získala jsem informace od více respondentů a zaručil respondentům anonymitu.

6.3 Výzkumný vzorek

Výzkumným vzorkem byli žáci druhého stupně ZŠ Zárubova, děti od 11 do 16 let. Škola má na druhém stupni celkem šest tříd. Žáků šestého ročníku se průzkumu zúčastnilo 11, sedmých 21, osmých 25 a devátého 12.

6.4 Výzkumná metoda

Pro praktickou část bakalářské práce jsem zvolila jako techniku výzkumu dotazník. Složen je ze 13 otázek. Použila jsem otázky uzavřené a to alternativní i selektivní, polouzavřené a otevřené. Dotazník obsahuje otázky analytické, meritorní a filtrační.

6.5 Výzkumné hypotézy

1. Předpokládám, že integračních aktivit škola mnoho poskytovat nebude, kromě běžných aktivit, které nabízí téměř všechny jiné školy, jako jsou např. filmy o lidech z jiných zemí, než je majorita, školní akademie, společné výlety několika tříd apod., které nejsou primárně zacíleny na integraci.
2. Předpokládám, že asistenta pedagoga, který napomáhá při integraci a jeho práci zažil málokterý žák.
3. Předpokládám, že respondenti si asistenta pedagoga budou plést s jinými pedagogickými pracovníky. To by se mělo potvrdit nebo vyvrátit v polouzavřené otázce.
4. Předpokládám, že více než polovina respondentů nebude vědět, co konkrétně znamená mít spolužáka jiné národnosti a jiného etnika. Nejspíš si většina vybaví jen ty, kteří jsou odlišní na první pohled, tedy etnický. Proto očekávám nejčastěji odpověď nevím.
5. Předpokládám, že vietnamštinu by jako volitelný jazyk volili zejména vietnamské děti, vzhledem k její obtížnosti a malé rozšířenosti mezi majoritní populací. Proto předpokládám volbu vietnamského jazyka jen ve třídách, kde jsou vietnamští žáci.

6.6 Realizace výzkumného projektu

Původně měl být průzkum realizován na ZŠ Meteorologická, která má zřejmě největší počet vietnamských žáků a má vypracované pravidelné integrační programy. Bohužel má tato škola neustále mnoho žadatelů o výzkumy, dotazníková šetření a podobné aktivity a vyhoví jen minimu žádostí. Z tohoto důvodu jsem vybrala školu, která je poblíž této základní školy i pražské Libuše.

Průzkum se uskutečnil 25. 4. 2013 na Základní škole Zárubova. Reprezentativním vzorkem byli žáci druhého stupně. Dotazníky jsem rozdala ve třídách 6. A, 7. A, 7. B, 8. A, 8. B a 9. A. Respondenti byli dotázáni, zda se někdo z nich nechce vyplňování dotazníků zúčastnit. Tuto možnost využil jeden žák. Celkem se do průzkumu zapojilo 69 respondentů.

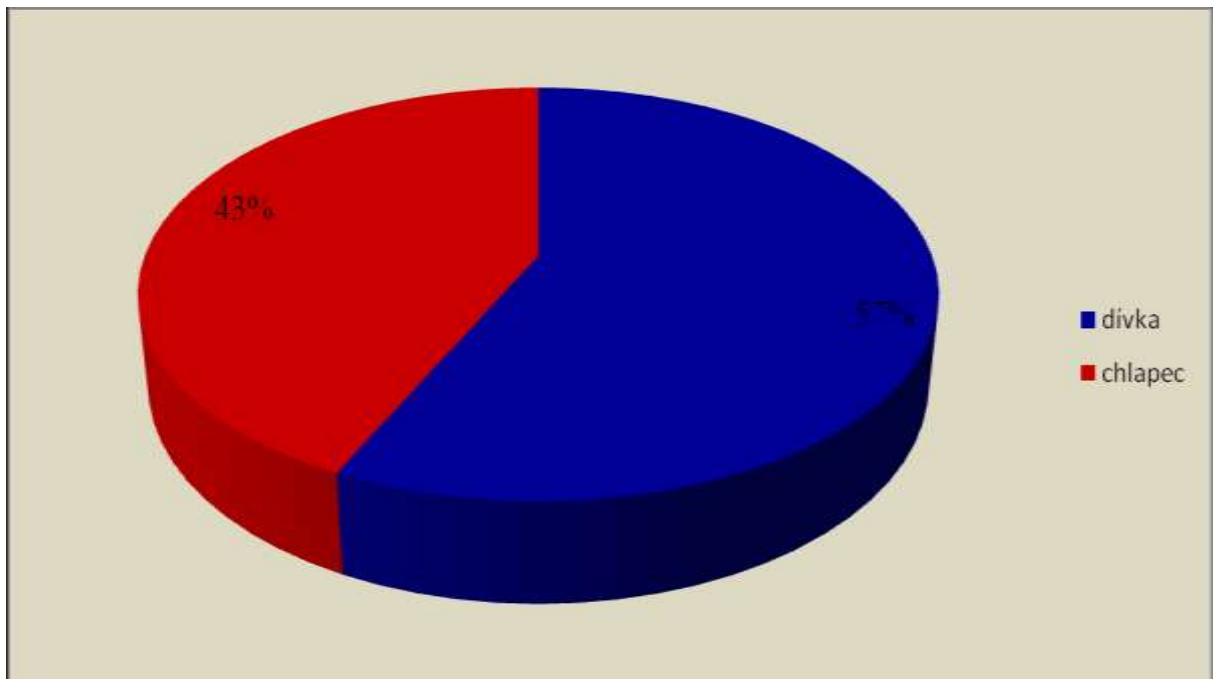
6.7 Charakteristika školy, ve které se průzkum uskutečnil

Základní škola Zárubova sídlí na adrese Zárubova 977/17, 142 00 Praha 4 a více než třicet let poskytuje základní vzdělání pro žáky prvního i druhého stupně. V současnosti má 11 tříd, z toho 6 na druhém stupni. Škola nemá vypracované konkrétní programy, které by se uskutečňovaly celoročně nebo opakovaně, ale je zapojena do projektu Integrace cizinců. Tento projekt je určen pro učitele a zaměřuje se na metodickou jazykovou přípravu.

6.8 Zpracování výzkumu

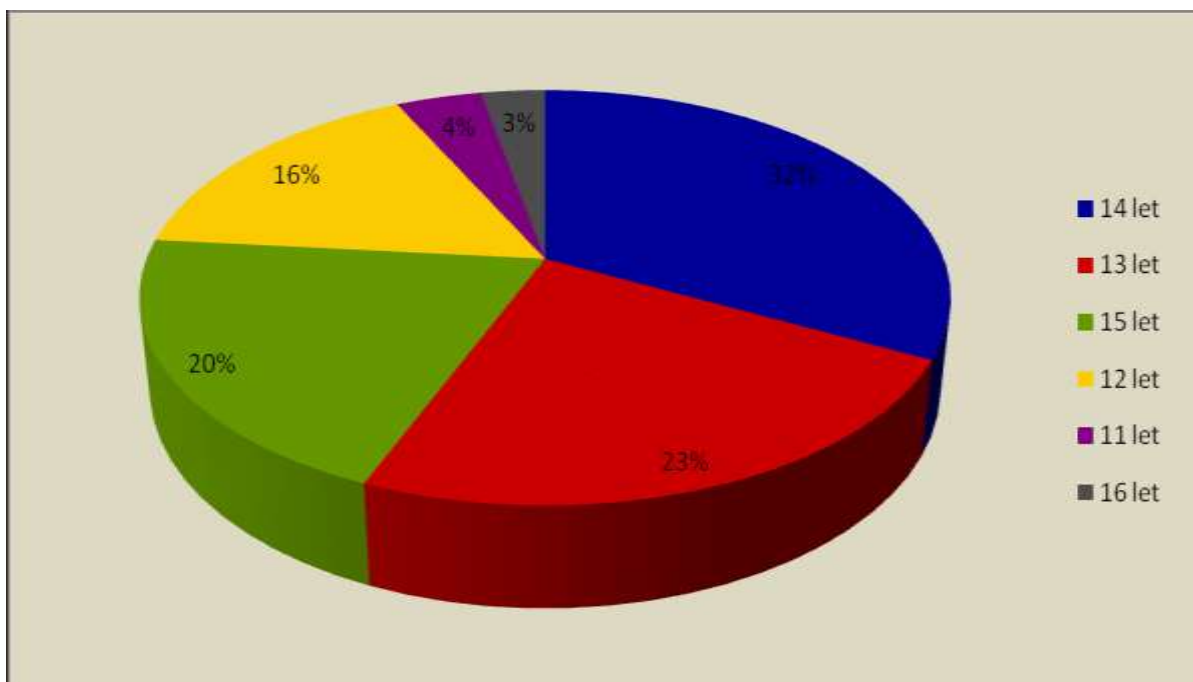
Dohromady jsem rozdala 69 a všechny se mi vrátily. Návratnost byla 100%. Pro vyhodnocení jsem použila všechny navrácené dotazníky. S větší sdílností jsem se setkala u otevřených a polouzavřených otázek vyplněných dívkami. Výsledky v procentech jsou zaokrouhlené.

Graf č. 1 ukazuje, kolik procent bylo dívek a kolik chlapců. Z celkového počtu 69 respondentů vyplnilo dotazník 39 dívek a 30 chlapců. Kromě 9. Ročníku bylo v každé třídě více dívek.

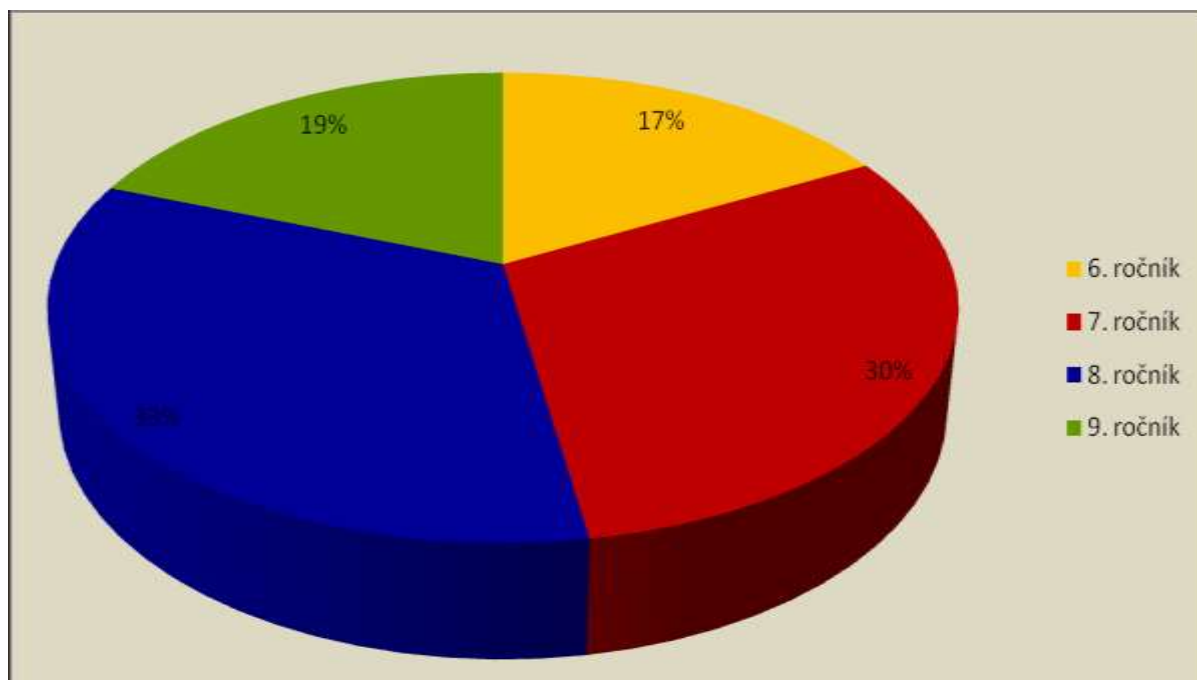
Graf č. 1 Pohlaví respondentů

Nejvíce žáků, jak je vidět na grafu č. 2, a to 22 bylo v době vyplňování dotazníků ve věku 14 let, následuje 16 třináctiletých, 14 patnáctiletých, 12 dvanáctiletých, tři jedenáctiletí a dva šestnáctiletých, z toho jedna dívka a jeden chlapec. Průměrný věk respondentů je 13 let.

Graf č. 2 Věk respondentů

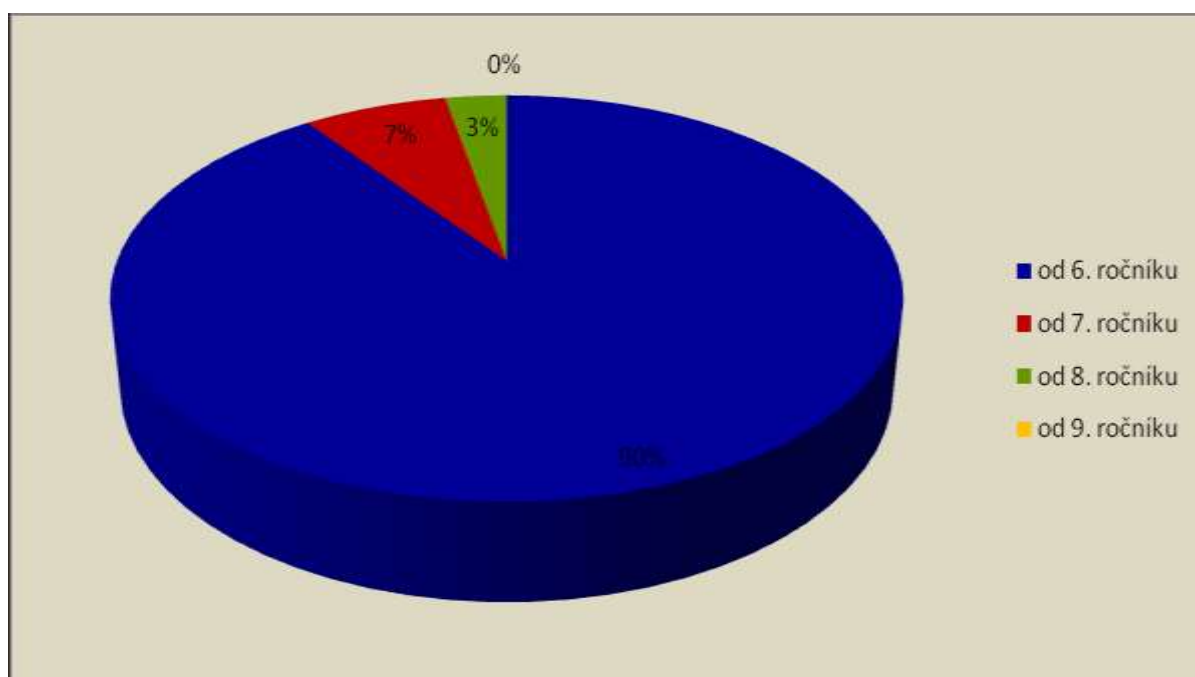
Nejméně žáků bylo v šesté třídě (11), nejvíce pak v sedmém a osmém ročníku. Tyto ročníky jsou po dvou třídách. V 7. A jsem zastihla 13 dětí, v 7. B osm, v 8. A osmnáct, 8. B sedm a 9. A dvanáct respondentů.

Graf č. 3 Rozdělení respondentů dle navštěvovaného ročníku

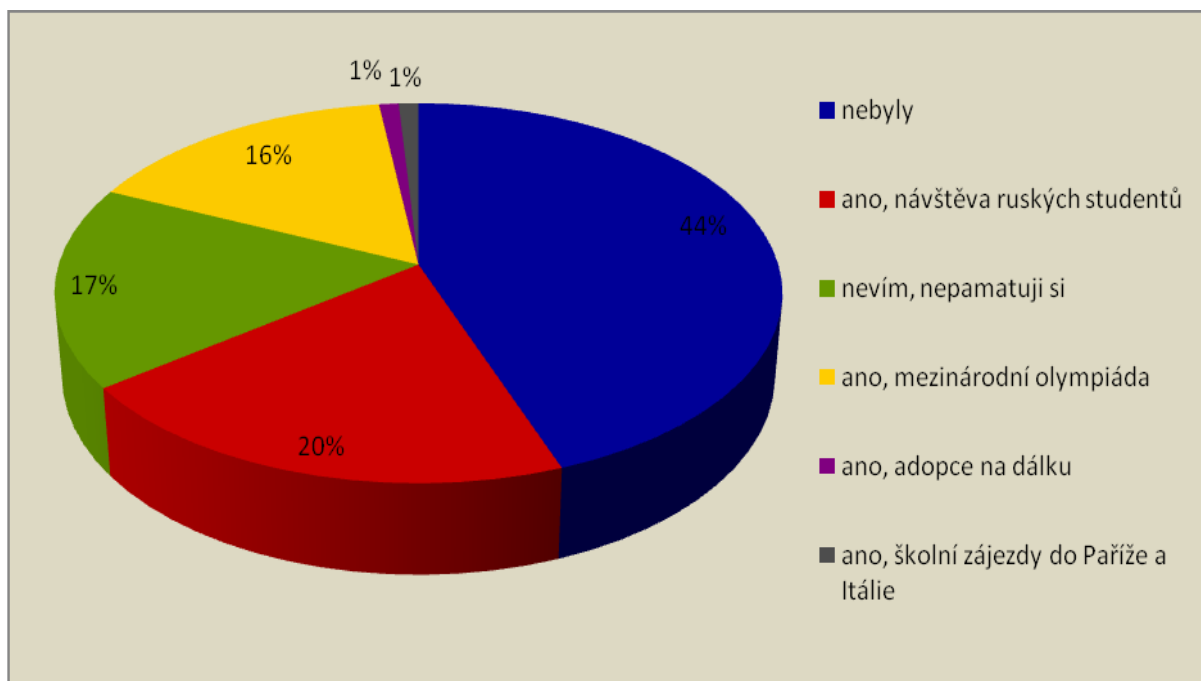
Největší počet respondentů, uvedlo ročník šestý. Samotných žáků, kteří navštěvují šestou třídu a zúčastnili se vyplňování dotazníků, bylo 12. V sedmém ročníku uvedli dva respondenti, že navštěvují tuto školu od 7. ročníku, v 8. ročníku pak tři žáci. Od 8. Ročníku navštěvují tuto školu tři žáci. Dva v 8. ročnících a jeden v devátém. Žádný z respondentů nevedl, že začal navštěvovat ZŠ Zárubova od 9. ročníku.

Tato otázka mi umožnila vidět rozdíly mezi respondenty, kteří navštěvují školu delší, případně kratší dobu. Jak je možné vidět u otázky 5, 6 a 8.

Graf č. 4 Od kterého ročníku navštěvuješ druhý stupeň ZŠ Zárubova?

Na grafu č. 5 je možno vidět celkově odpovědi od všech respondentů. Avšak četnost jednotlivých odpovědí se v ročnících a třídách značně lišila.

Graf č. 5 Byly na tvé škole pořádány nějaké aktivity, které se týkaly lidí jiných národností/jiného etnika (např. přednášky o zemích původu cizinců)? Jaké? Vypiš je, prosím.

V šestém ročníku neuvedl žádný respondent aktivitu vztahující se k etnickým a národnostním menšinám. Nejvíce žáků 6. A uvedlo, že neví, případně si nezvzpomínají, tři napsali ne.

Rozdily byly ve třídách 7. A a B. Ve třídě A uvedlo pět respondentů ruský zájezd studentů, jeden žák adopci na dálku, čtyři neví a tři napsali ne. Ve třídě B odpovědělo nevím šest žáků a dva ne.

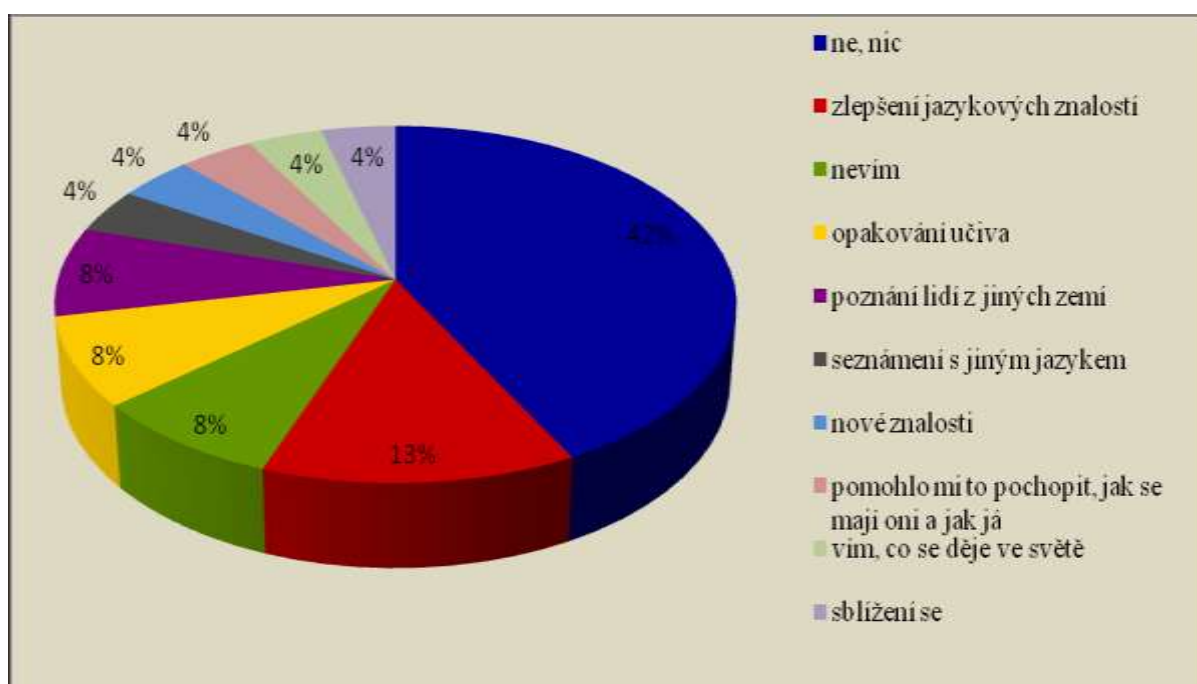
Obdobný rozdíl se vyskytuje i mezi třídami 8. A a 8. B. Ve třídě A uvedlo ruský zájezd pět žáků, jeden olympiádu v zeměpise, dva nevím a deset napsalo, že takovéto aktivity ve škole nebyly.

Rozdíly mohly nastat tím, že ve třídách B jsou žáci, kteří zvládají učivo obtížněji, a proto se nezúčastňují např. olympiád a podobných akcí.

Respondenti z 9. ročníku odpověděli všichni kladně. Mezinárodní olympiádu uvedlo 9 žáků a návštěvu ruských studentů tři.

V nižších ročnících druhého stupně žáci neuvedli žádnou integrační aktivitu, ale s přibývajícím rokem stráveným na ZŠ Zárubova uvádějí vzestupně více aktivit tohoto zaměření, vyjma tříd B.

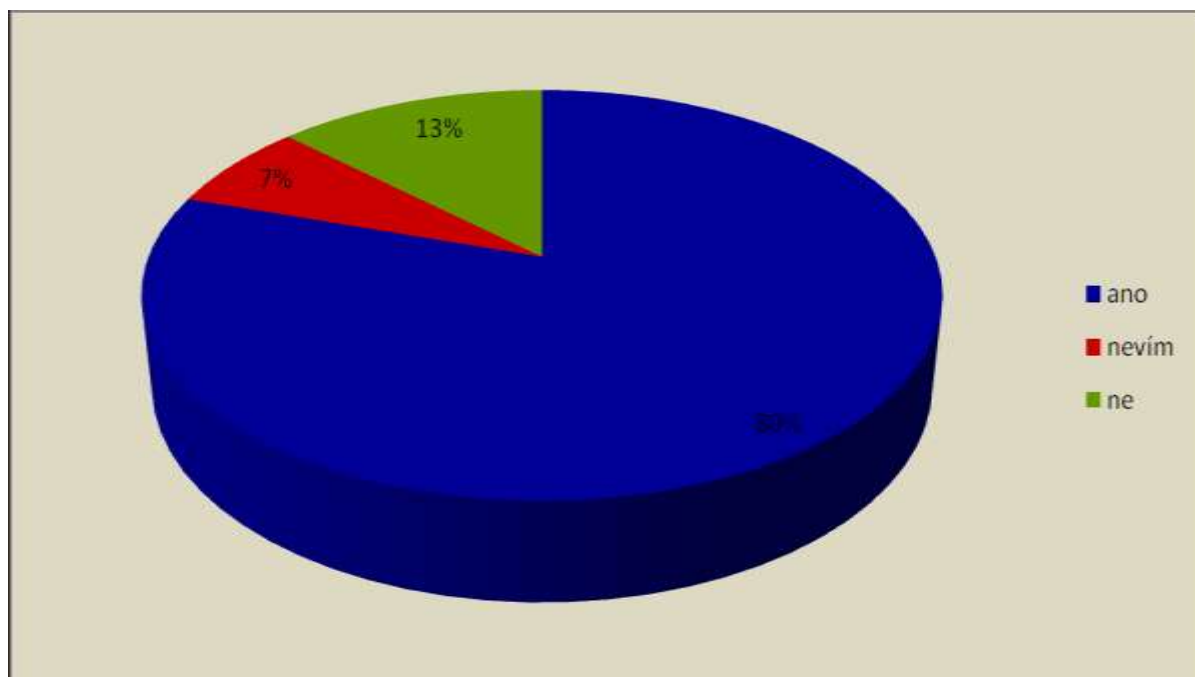
Téměř polovina těch, kteří pokračovali šestou otázkou, jak je vidět v grafu, neshledala nic přínosného na integračně zaměřených aktivitách a další respondenti neví. Nejvíce dotázaných uvedlo zlepšení jazykových dovedností, což může souviset s již, žáky, uváděným ruským zájezdem studentů. Opakování učiva nejspíš navazuje na zmiňovanou mezinárodní olympiádu. Pro integraci důležité se mi jeví odpovědi poznání lidí z jiných zemí, kterou uvedli dva respondenti a po jednom sblížení se a pomohlo mi to pochopit, jak se mají oni a jak já.

Graf č. 6 Pokud jsi na předchozí otázku odpověděl/a, napiš, prosím, zda ti tyto aktivity pomohly nebo co ti daly přínosného a jakým způsobem.

Vysoký počet respondentů, který uvedl, že neví nebo ne či nic, může znamenat, že žáci nad tím, co jim takové aktivity nabízejí, kam je posouvají, co jim poskytují a dávají příliš nepřemýšleli, nebo mají pocit, že jim aktivity skutečně nic přínosného nedaly a připadají jim zbytečné.

U otázky, zda mají žáci spolužáka jiného etnika/národnosti, odpovídali takto: více než tři čtvrtiny respondentů označilo odpověď ano, ale byli i tací, kteří ve třídě, kde bylo na první pohled vidět, že mají spolužáka jiného etnika, označili ne.

Graf č. 7 Máš nějakého spolužáka jiné národnosti/etnika?

V 6. Ročníku byla v době průzkumu přítomna jedna dívka vietnamského etnika. Jeden žák uvedl nevím, zbytek, 11 žáků, ano.

V 7. A byly dvě vietnamské dívky. 62% žáků této třídy uvedlo, že mají nějakého etnický či národnostně odlišného spolužáka, 23% žáků uvedlo, že takového spolužáka nemá a 15% označilo odpověď nevím.

Třída 7. B neměla v době uskutečnění průzkumu přítomného žádného žáka vietnamského etnika a nejspíš nemají žáka jiné etnicity, případně nebyl přítomen. 62% žáků 7. B označilo odpověď ne, 25 % nevím a 13% ano.

Všichni respondenti ze třídy 8. A uvedli, že mají žáka jiného etnika nebo národnosti. Ve třídě byly přítomny dvě děti vietnamského etnika – dívka a chlapec. Ve třídě měli mít i ruského spolužáka, což jsem se dozvěděla od paní učitelky.

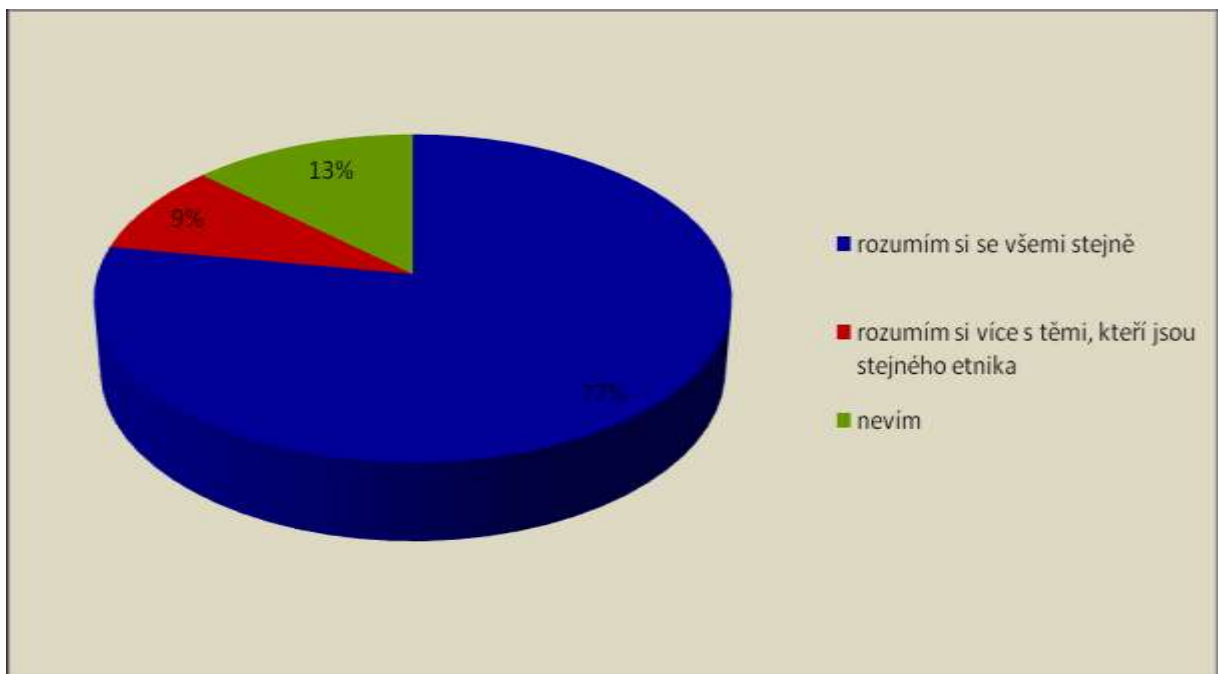
V 8. B označili všichni respondenti jako odpověď ano. Ve třídě nebyl žádný žák vietnamského etnika, ale žák romského etnika.

V 9. ročníku uvedlo kladnou odpověď 91% žáků a neví 9 %. Ve třídě nebyl přítomen žádný žák vietnamského etnika. Průzkum se uskutečnil v době, kdy probíhaly přijímací zkoušky na střední školy a to mohlo ovlivnit nejen počet žáků, ale také nepřítomnost žáků vietnamského etnika v této třídě.

Graf č. 8 znázorňuje, s kým si respondenti rozumí a jak. Více, než tři čtvrtiny si rozumí se všemi spolužáky stejně. K této odpovědi někteří připojili ještě něco navíc, např. dvakrát se objevila odpověď rozumím si se všemi, ale záleží, jak se chovají, po jedné odpovědi pak máme ve třídě Vietnamku, mám ji ráda a všichni ji mají rádi, mám příbuzné v cizině, jsem napůl z Alžírska.

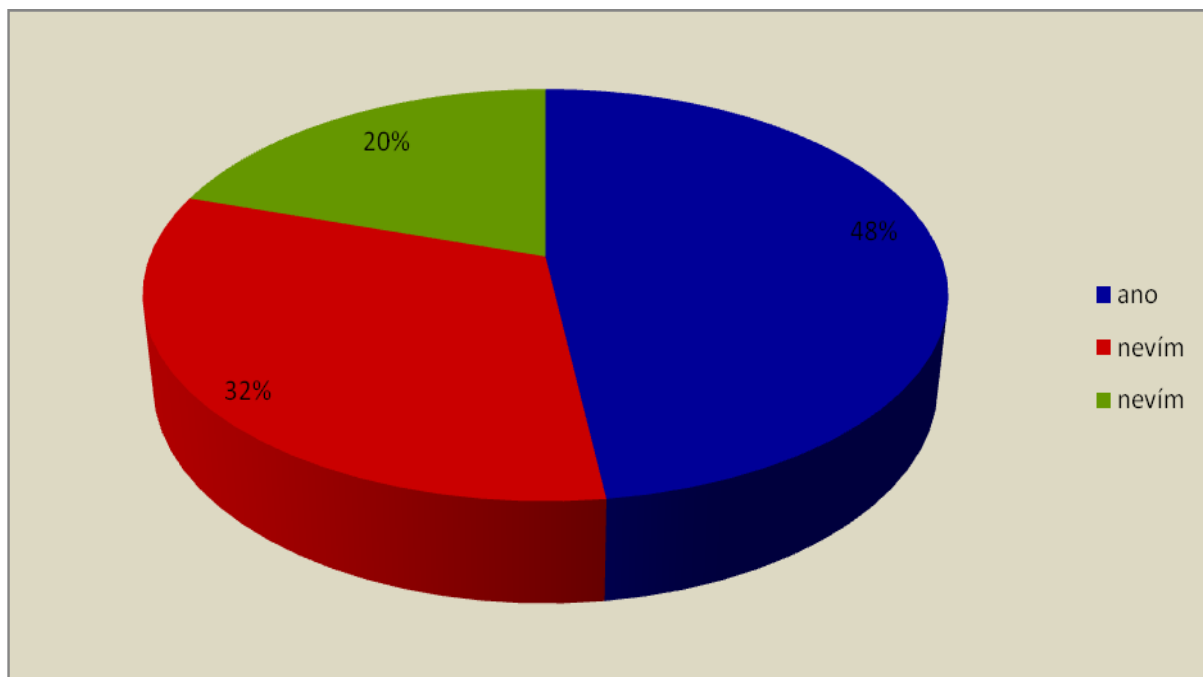
U odpovědí, ve kterých si respondenti více rozumí se spolužáky stejného etnika uvedli dva žáci, že nemají rádi Romy.

K odpovědím nevím respondenti žádné informace navíc nepřipsali.

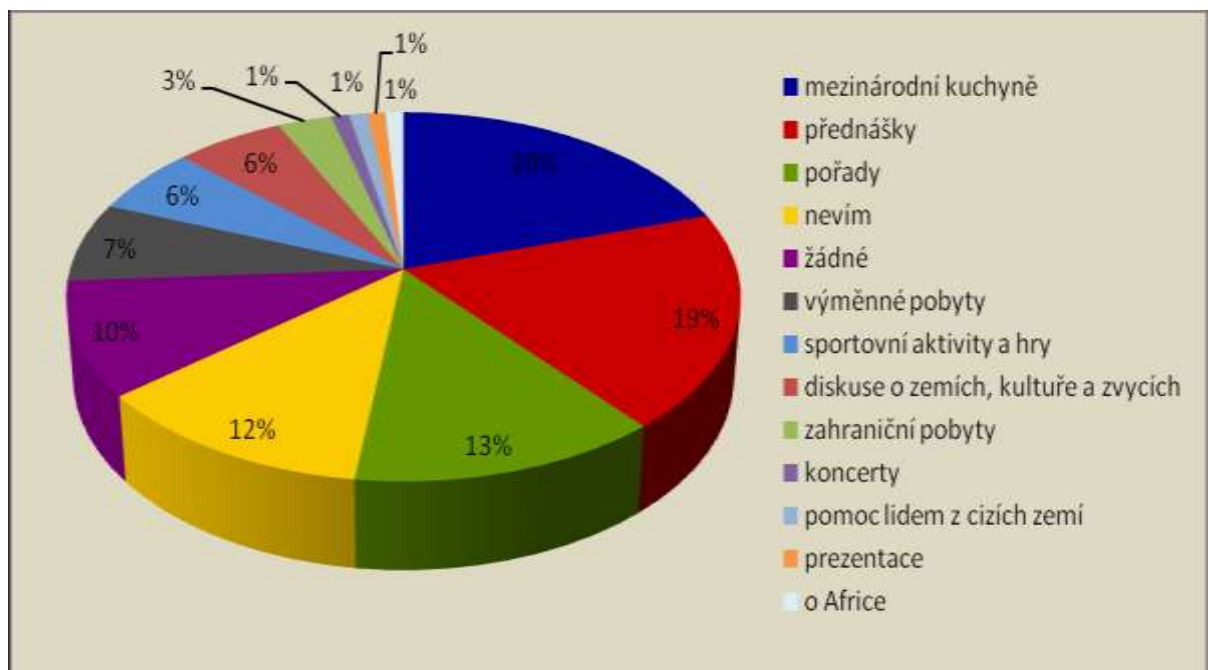
Graf č. 8 Rozumíš si více se spolužáky stejného etnika/národnosti nebo naopak více s dětmi odlišného etnika/národnosti, nastejno nebo jinak? Rozepiš, prosím.

U následující otázky, která se týkala možnosti potkat se při školních aktivitách s dětmi z jiných tříd a etnik odpovídali respondenti následovně. Necelá polovina respondentů odpověděla ano. Někteří, ač jsem to v dotazníku nevyžadovala, připsali i některé z aktivit. Objevily se odpovědi: den dětí nebo škola v přírodě.

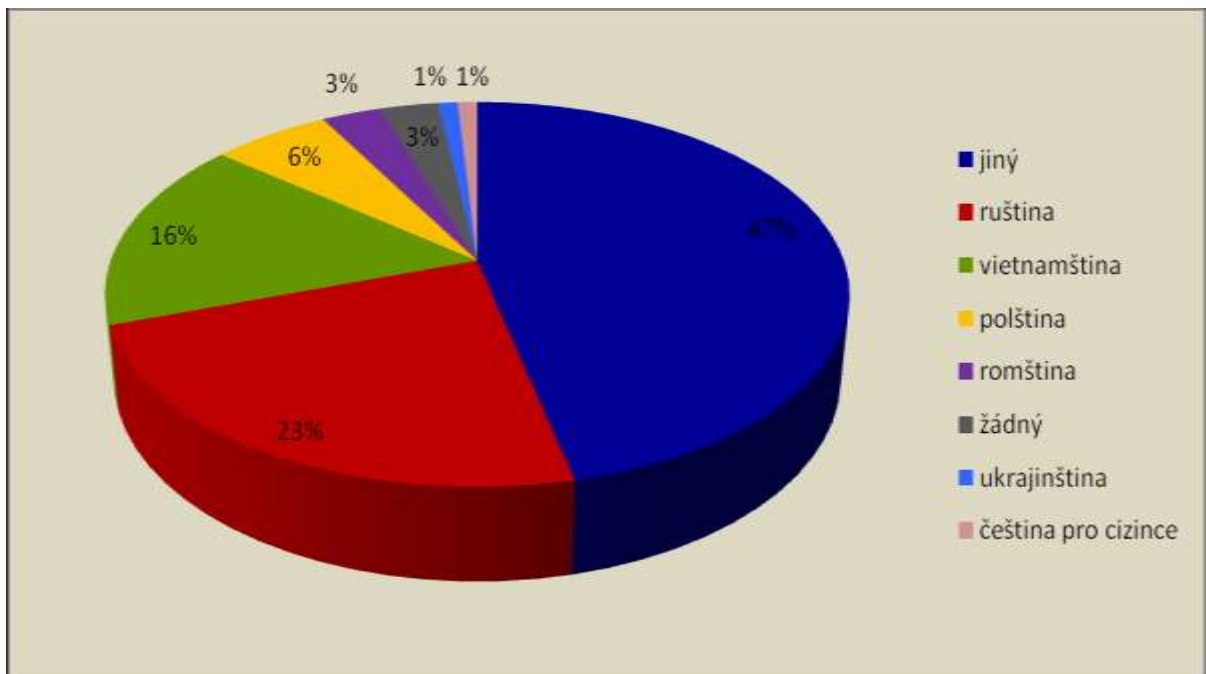
Graf č. 9 Jsou ve tvé škole nějaké aktivity, při kterých máš možnost potkat se a seznámit s dětmi z jiných tříd a jiných národností?

Přestože jsem v dotazníku, u otázky dotazující se na integrační aktivity, které by respondenti uvítali, uvedla mezinárodní kuchyni, přednášky a pořady jako příklad a očekávala, že žáci napíší i vlastní nápady a přání, přibližně polovina z nich napsala mnou uvedené aktivity. Těžko se dá posoudit, zda by skutečně o aktivity tohoto druhu stáli nebo vybrali jen z nabízených možností. Další aktivity, které respondenti vypsalí se objevovaly v odpovědích méně často, nejvíce 8x a nejméně jedenkrát.

Graf č. 10 Jaké aktivity, které se zaměřují na lidi jiného etnika/národnosti, bys ve škole uvítal/a? (Např. mezinárodní kuchyně, přednášky, pořady apod.) Vypiš je, prosím.

K následujícímu grafu č. 11 bych ráda vysvětlila, proč jsem zvolila takto znějící otázku s určitými možnostmi odpovědi. Ačkoliv se zaměřuji na vietnamské etnikum, zvolila jsem záměrně tuto otázku, neboť jsem tím měla možnost zjistit nejen kolik respondentů by si vybralo vietnamštinu, ale i češtinu jako cizí jazyk. Kdybych zvolila otázku: Vybral by sis, pokud bys měl/a možnost, jako volitelný předmět vietnamštinu, mnoho respondentů by odpovědělo záporně a zároveň bych musela znovu ještě pokládat otázku, zda by si respondenti vybrali češtinu jako cizí jazyk. Dvě otázky obdobně znějící jsem do dotazníku vkládat nechtěla. Další jazyky v nabídce jsem vybírala dle velkých četností národnostních menšin na našem území dle posledního sčítání lidu.

Graf č. 11 Kdybys měl/a možnost mít některý jazyk jako volitelný, který by sis vybral/a?

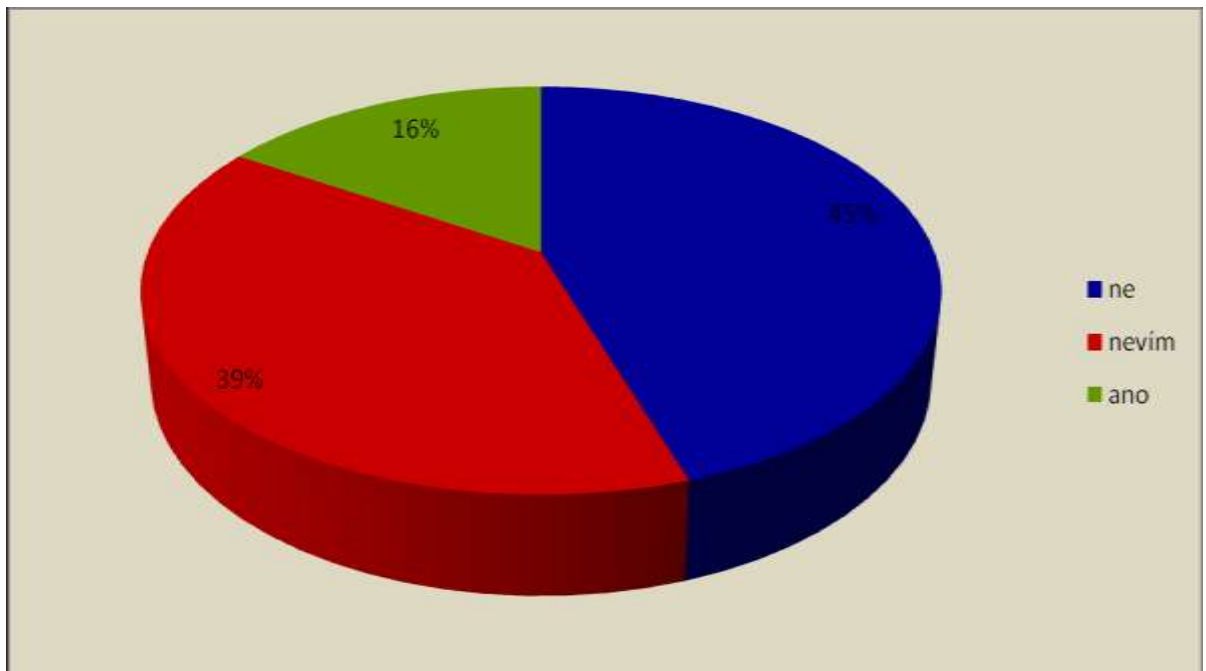
Nejdůležitější pro můj průzkum je počet respondentů, kteří by zvolili vietnamštinu a češtinu pro cizince. Děti vietnamského etnika se vyplňování dotazníků zúčastnilo pět. Přesto by si vietnamštinu vybralo 11 respondentů. Když budeme vycházet z předpokladu, že Vietnamci si chtějí zachovat jazyk svých předků a mezi sebou ve vietnamských společenstvích a v rodině vietnamštinou komunikují, nejspíš budou mít o tento jazyk zájem.

Nedá se s určitostí stanovit, zda mezi respondenty, kteří by si vybrali vietnamštinu jsou i vietnamští žáci. V 6. ročníku byla přítomna jedna vietnamská dívka, ale vietnamštinu označili tři respondenti. V 7. A byly dvě vietnamské dívky a vietnamštinu by si vybral pouze jeden respondent. V 8. A byly dvě vietnamské děti a dva dotazovaní označili vietnamský jazyk. V 9. A by si vietnamštinu vybrali čtyři žáci, přestože v době průzkumu nebylo žádné vietnamské dítě.

Pouze jeden respondent by projevil zájem o češtinu jako cizí jazyk. Žák nebyl ze třídy, kde byly přítomny vietnamské děti.

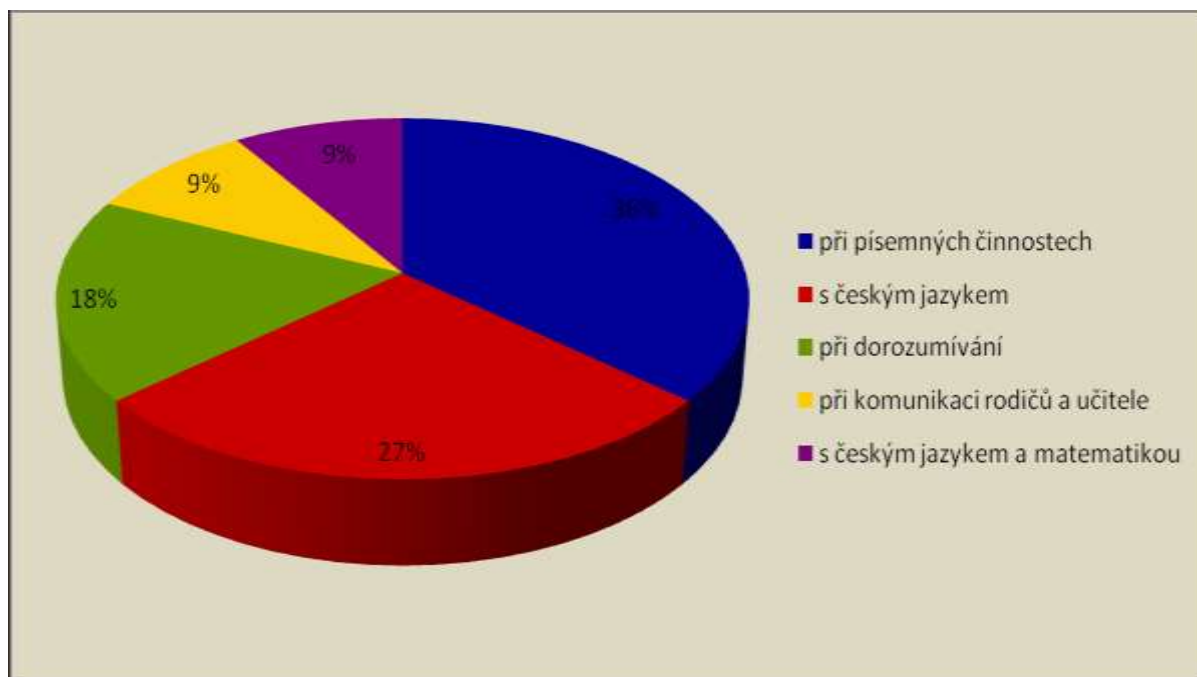
Jako jiné jazyky respondenti uvedli nejčastěji španělštinu, italštinu, francouzštinu a němčinu. Ojediněle se vyskytly i jazyky americká angličtina, dánština, hebrejština, japonština, latina, mongolština a slovenština.

Necelá polovina respondentů se nesetkala s asistentem pedagoga, viz. graf č. 12. Některé děti asi neví, kdo je asistent pedagoga a proto odpověděly neví. Kladně odpovědělo pouze 11 žáků. Nejvíce a to čtyři v 6. A, tři v 7. A, dva v 7. B, po jednom v 8. B a 8. A. V 9. A nikdo kladně neodpověděl.

Graf č. 12 Zažil/a jsi někdy ve třídě asistenta pedagoga, který tobě nebo někomu ze tvých spolužáků pomáhal?

Z celkového počtu jedenácti žáků, kteří uvedli, že se setkali s asistentem pedagoga, označili čtyři odpověď při písemných činnostech, tři s českým jazykem, dva při dorozumívání a pojednom při komunikaci rodičů a učitele a s českým jazykem a matematikou.

Graf č. 13 Jestli jsi na otázku č. 12 odpověděl/a ano, prosím, zakroužkuj, případně napiš, s čím asistent pedagoga pomáhal.

6.9 Ověření hypotéz

1. Předpokládám, že integračních aktivit škola mnoho poskytovat nebude, kromě běžných aktivit, které nabízí téměř všechny jiné školy, jako jsou např. filmy o lidech z jiných zemí, než je majorita, školní akademie, společné výlety několika tříd apod., které nejsou primárně zacíleny na integraci.

Podle 44% respondentů ve škole nebyly žádné aktivity zaměřující se na integraci žáků jiného etnika či národnosti. Dalších 17% dotazovaných nevědělo nebo si nepamatovalo, zda se takovéto aktivity ve škole vyskytly. Ve třídách a ročnících se ale objevily rozdíly. V 6. ročníku nereagoval kladně žádný respondent, naopak v 9. ročníku všichni. Nejčastěji byly uváděny dvě integračně zaměřené aktivity – návštěva ruských studentů a mezinárodní olympiáda. Další kladné odpovědi byly jen dvě. Když posoudím odpovědi respondentů jako celek, tak se hypotéza potvrdila.

2. Předpokládám, že asistenta pedagoga, který napomáhá při integraci a jeho práci zažil málokterý žák.

Z průzkumu vyplynulo, že 45% respondentů nezažilo ve škole asistenta pedagoga, 39% žáků neví a jen 16% odpovědělo kladně. Respondenti, kteří uváděli, při jakých činnostech se s asistentem pedagoga setkali, využili kromě jednoho předložené odpovědi, jen jeden vepsal Český jazyk a matematiku. Hypotéza se potvrdila.

3. Předpokládám, že respondenti si asistenta pedagoga budou plést s jinými pedagogickými pracovníky. To by se mělo potvrdit nebo vyvrátit v polouzavřené otázce.

Žádný respondent si nespletl asistenta pedagoga s jiným pedagogickým pracovníkem, neboť kromě jednoho všichni využili nabízené odpovědi. Hypotéza se nepotvrdila.

4. Předpokládám, že více než polovina respondentů nebude vědět, co konkrétně znamená mít spolužáka jiné národnosti a jiného etnika. Nejspíš si většina vybaví jen ty, kteří jsou odlišní na první pohled, tedy etnicky. Proto očekávám nejčastěji odpověď nevím.

Celých 80% respondentů uvedlo, že má spolužáka jiného etnika/národnosti, 13% uvedlo ne a 7% nevím. Hypotéza se nepotvrdila.

5. Předpokládám, že vietnamštinu by jako volitelný jazyk volili zejména vietnamské děti, vzhledem k její obtížnosti a malé rozšířenosti mezi majoritní populací. Proto předpokládám volbu vietnamského jazyka jen ve třídách, kde jsou vietnamští žáci.

Vietnamštinu zvolilo 11 respondentů, z toho 5 ve třídě, kde nebyl přítomen žádný vietnamský žák, v další byla jedna vietnamská dívka a vietnamštinu by si vybrali tři respondenti, v další třídě byli dva vietnamští žáci a tento jazyk by si vybral jen jeden respondent. V poslední třídě byly dvě vietnamské děti a dva respondenti by si vietnamštinu vybrali. Hypotéza se nepotvrdila.

Závěr

V bakalářské práci jsem se zaměřila na vietnamskou menšinu žijící v České republice a integrační aktivity na základní škole.

V teoretické části jsem se zabývala tím, co to je etnická menšina a co poskytuje a jak pomáhá Rada vlády pro národnostní menšiny. Další kapitolu jsem věnovala historii Vietnamců na našem území od 40. let 20. století, kdy se k nám dostávali jen kvůli zaměstnání, získání vzdělání nebo praxe, až po současnost, kdy do České republiky nejezdí jen za prací a vidinou možnosti podnikat, ale také za svými příbuznými.

V další části jsem zjišťovala počty osob hlásících se k vietnamské národnosti v posledních třech sčítáních lidu, kdy se již nejedná o organizované příjezdy. Pozornost jsem soustředila i na snahy Vietnamců získat v České republice statut národnostní menšiny. Teoretickou část jsem uzavřela kapitolou o integraci a to jak dospělých, tak dětí.

Ve výzkumné části jsem prostřednictvím dotazníku, který obsahuje 13 otázek, zjišťovala, zda Základní škola Zárubova poskytuje svým žákům nějaké integrační aktivity. Důležité bylo zjistit o jaké aktivity se jedná, jestli jich je mnoho, co žákům přinášejí nebo jak jim pomáhají a jaké další integrační aktivity by žáci uvítali.

Z průzkumu jsem zjistila, že Základní škola Zárubova integrační aktivity poskytuje, ale je jich málo a nejsou pro všechny ročníky a třídy druhého stupně. Vyšší ročníky se integračních aktivit zúčastnily, nižší méně a konkrétně 6. ročník vůbec, nebo si respondenti nevzpomněli a napsali zápornou odpověď. Rozdíly byly i mezi třídami A a B. Žáci tříd B se takových aktivit zúčastňují méně často.

Respondenti, kteří uvedli nějaké aktivity, jenž jim škola poskytla, vypsali tyto aktivity: mezinárodní olympiáda, návštěva ruských studentů, adopce na dálku a školní zájezdy do Paříže a Itálie. První dvě aktivity se objevovaly hojně, poslední jen jednou.

Mezi integrační aktivity, které by žáci uvítali, respondenti napsali mezinárodní kuchyni, přednášky, pořady, výměnné pobyty, sportovní aktivity a hry, diskuse o zemích, kultuře a zvycích, zahraniční pobyty, koncerty, pomoc lidem z cizích zemí, prezentace, o Africe, 8 respondentů odvětilo nevím a 7 žádné.

Z pěti hypotéz se mi potvrdily dvě a to hypotéza č. 1., ve které jsem předpokládala, že Základní škola Zárubova nebude poskytovat mnoho integračních aktivit, a když ano, tak ne takové, které jsou primárně zaměřeny na integraci. Druhá hypotéza, která se potvrdila (č. 2.), ve které jsem předpokládala, že asistenta pedagoga zažilo ve škole málo žáků.

Podle mého názoru by bylo vhodné postupně zařazovat více integračních aktivit, protože dětí, které jsou jiného etnika, a zejména vietnamského, je v České republice mnoho a nejspíš jich bude díky přistěhovalectví, ale i novým, mladým generacím stále více přibývat.

Mělo by se jednat o aktivity a činnosti, které seznamují nejen děti, které patří k některé etnické menšině s naší majoritní kulturou a mentalitou, ale i české děti s tou cizí.

Resumé

Bakalářská práce Vietnamská menšina v České republice a integrační aktivity na Základní škole Zárubova je rozdělena na dvě části. Pět kapitol je v teoretické a jedna v praktické části. Teoretická část pojednává o vysvětlení pojmu etnická menšina, pak o historii vietnamské menšiny na našem území od 40. let 20. století do současnosti. Další část je věnována posledním třem sčítáním lidu a počtu těch, kteří se přihlásili k vietnamské menšině. Pak jsem psala o snaze Vietnamců a některých organizací o zařazení mezi národnostní menšiny. Poslední část je o integraci Vietnamců dospělých i dětí ve škole.

Praktická část je zaměřena na integrační aktivity na základní škole. Vybrala jsem a průzkum dělala na Základní škole Zárubova. Tato škola je blízko pražské čtvrti Libuš, kde žije mnoho Vietnamců. Tento průzkum je zaměřen na integrační aktivity, zda je škola poskytuje, jaké a jaké integrační aktivity by děti chtěly. To byl hlavní cíl. Průzkum jsem dělala prostřednictvím dotazníků v šestém až devátém ročníku. Cílem bylo zjistit, jestli škola poskytuje nějaké integrační aktivity. Jakých aktivit se žáci zúčastnili a jaké aktivity by chtěli.

Zjistila jsem, že Základní škola Zárubova neposkytuje pravidelně integrační aktivity, příležitostně nějaké pořádá, ale jen málo. Tyto aktivity jsou jen pro některé děti.

Bachelor's thesis is about Vietnamese minority in the Czech republic and integration activities at The Primary school Zárubova. This thesis is divided into two parts. Five chapters are in theoretical and one is a practical part. The theoretical part deals with about explanation koncept ethnic minority, then about history Vietnamese minority in our area since 40's 20. Century to nowadays. Next section give about attention to numbers Vietnamese people in last free census people in the Czech republic. Then I wrote about pursuit Vietnamese minority and some organizations about include between national minorities. Last charter direct to integration of Vietnamese adult and children at school.

Practicular part take up on integration activities at a primary school. I chose and did research at The primary school Zárubova. This school is near Prague district Libuš, where a lot of Vietnamese people live. These exploration is oriented whether the primary school offer some integration activities, what and what integration activities children want. It was my main aim. An aim was to find chat integration activities this school provide. How activities pupils participace and how an integration activities They want.

I was finding found, that The primary school Zárubova don't give regular integration activities, occasionally some arrange, but only a few. These activities are only for some pupils.

Seznam použité literatury

a) Prameny

- [1] BITTNEROVÁ D., MORAVCOVÁ M.: Etnické komunity v české společnosti. Praha: Ermat s. r. o., 2006. ISBN 80-903086-7-8.
- [2] BITTNEROVÁ D., MORAVCOVÁ M.: Kdo jsem a kam patřím?. Praha: Sofis, Pastelka, 2005. ISBN 80-902785-8-2.
- [3] Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2006. ISBN 80-7330-098-2.
- [4] PRŮCHA, J.: Interkulturní psychologie: Sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů. Praha: Portál, s. r. o., 2004. ISBN 80-7178-885-6.
- [5] ŠIŠKOVÁ T.: Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.
- [6] ŠIŠKOVÁ T. a kol.: Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-285-8.

b) Užité encyklopedie a slovníky

- [1] JANDOUREK J.: Sociologický slovník. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.

c) Elektronické dokumenty nebo jejich části

- [1] Asociace Českých občanů Vietnamského původu, o.s. Citováno 5. 11. 2012. Dostupná z WWW: (<http://www.acvn.cz/cs/hlavni-stranka.html>)
- [2] Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů, bytů 2001. Citováno 27. 1. 2013. Dostupný z WWW: (<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>)
- [3] Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů, bytů 2011, Obyvatelstvo podle náboženské víry, národnosti a pohlaví. Citováno 27. 1. 2013. Dostupný z WWW: (<http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!/stranka=podle->

tematu&tu=30629&th=&v=&vo=H4sIAAAAAAAAAAFvzloG1uIhBMCuxLFGvtCQzR88jsTjDN7GAlf3WwcNiCRReZGZjcGLhy8hNT3BKTS_KLPBk4SzKKUosz8nNSKgrsHRhAgKecA0gKADF3CQNnaLBrUIBjkKNvcSFDHQMDhhqGCqCiYA__cLCiEgZGvxIGdg9_Fz__EMeCEgY2b38XZ89gIivLxTHEP8wx2NEFJM4ZHOIY5u_t7-MJ1OIP5IdEBkT5OwU5RgH5IUB9fo4ePq4uIDtZSxhYw1yDolzhXstJzEvX88wrSU1PLRJ6tGDJ98Z2CyYGRk8G1rLEnNLUiiIGAYQ6v9LcpNSitjVTZbmnPOhmAj44D8QIDDwAK10C_KF2coe4ugU6uPtWMLA4eni6hcSEAZ0Foe_k3OQmYGJYwUArVYtplwBAAA.&vseuzemi=null&void=)

[4] Doma v České republice. Citováno 7. 12. 2012. Dostupné z WWW: (<http://www.domavcr.cz/>)

[5] Rada vlády pro národnostní menšiny. Citováno 5. 11. 2012. Dostupná z WWW: (<http://www.vlada.cz/>

[cz/ppov/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/](http://www.vlada.cz/ppov/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/))

[6] Rada vlády pro národnostní menšiny, Dotace. Citováno 5. 11. 2012. Dostupná z WWW: (<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/dotace/dotace-16052/>)

[7] Rada vlády pro národnostní menšiny, Ostatní národnostní menšiny. Citováno 5. 11. 2012. Dostupná z WWW: (<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/ostatni-16160/>)

[8] Rada vlády pro národnostní menšiny, Pracovní a poradní orgány. Citováno 5. 11. 2012. Dostupná z WWW: (<http://www.vlada.cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>)

[9] Socioweb. Citováno 5. 11. 2012. Dostupný z WWW: (<http://www.socioweb.cz/>)

[10] Viet magazín. Citováno 24. 10. 2012. Dostupný z WWW: (<http://www.eicvn.eu/v-magazin/viet-magazin/aktualn-ve-vietnamske-komunit/6093-iv-sjezd-svazu-vietnamc-v-eske-republice>)

[11] Vietnamská menšina v ČR. Citováno 11. 1. 2013. Dostupná z WWW: (http://www.cerme.cz/ukazka_stud_mat/04/04_04t.html)

Příloha

Dotazník

DOTAZNÍK

Dobrý den, jmenuji se Petra Loudová a jsem studentkou Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Ráda bych tě poprosila o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je anonymní, to znamená, že se na něj nepodepíšeš a to, co jsi napsal, se nedozví ani spolužáci, ani učitelé. Odpovědi nebudou nikde zveřejněny. Tvé odpovědi mi poslouží jako materiál do bakalářské práce.

Děkuji ti za spolupráci a čas strávený nad tímto dotazníkem.

1. Jsi

- a) dívka   b) chlapec

2. Kolik ti je let?

3. Do kterého ročníku chodíš?

- a) 6.   b) 7.   c) 8.   d) 9.

4. Od kterého ročníku navštěvuješ druhý stupeň ZŠ Zárubova?

- a) od 6.   b) od 7.   c) od 8.   d) od 9.

5. Byly na tvé škole pořádány nějaké aktivity, které se týkaly lidí jiných národností (např. přednášky o zemích původu cizinců)? Jaké? Vypiš je, prosím.

6. Pokud jsi na předchozí otázku odpověděl/a, napiš, prosím, zda ti tyto aktivity pomohly nebo co ti daly přínosného a jakým způsobem.

7. Máš nějakého spolužáka jiné národnosti?

a) ano   b) nevím   c) ne

8. Rozumíš si více se spolužáky stejného etnika/národnosti nebo naopak s dětmi odlišného etnika/národnosti, nastejno nebo jinak? Rozepiš, prosím.

9. Jsou ve tvé škole nějaké aktivity, při kterých máš možnost potkat se a seznámit s dětmi z jiných tříd a jiných národností?

a) ano   b) nevím   c) ne

10. Jaké aktivity, které se zaměřují na lidi jiných národností, bys ve škole uvítal/a? (Např. mezinárodní kuchyně, přednášky, pořady). Vypiš je, prosím.

11. Kdybys měl/a možnost mít některý jazyk jako volitelný, který by sis vybral/a?

- a) polština
- b) romština
- c) ruština
- d) ukrajinština
- e) vietnamština
- f) čeština pro cizince
- g) jiný (vypiš) _____
- h) žádný

12. Zažil/a jsi někdy ve třídě asistenta pedagoga, který tobě, nebo někomu, ze tvých spolužáků pomáhal?

- a) ano
- b) nevím
- c) ne

13. Jestli jsi na otázku č. 12. odpověděl/a ano, prosím zakroužkuj, případně napiš, s čím asistent pedagoga pomáhal.

- a) při dorozumívání
- b) při písemných činnostech
- c) s českým jazykem
- d) při komunikaci rodičů a učitele

e) jiné (vypiš) _____

_____